

Aan:
Ministerie van LNV
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Van:
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Afdeling Vergunningen &
Handhaving

Prinses Beatrixlaan 2
2595 AL Den Haag
20401
2500 EK Den Haag
www.rvo.nl

nota

Uitvoerings- en handhavingstoets wetsvoorstel aanpak
dierenmishandeling en dierverwaarlozing
d.d. 3 augustus 2020 met kenmerk [REDACTED]

Datum
2 september 2020

Aanleiding

RVO ontving van het ministerie van LNV het verzoek d.d. 3 augustus 2020 met kenmerk [REDACTED] om een uitvoerings- en handhavingstoets (UHT) uit te voeren op het wetsvoorstel aanpak dierenmishandeling en dierverwaarlozing.

De UHT is uitgevoerd op nieuwe of gewijzigde artikelen in het wetsvoorstel die liggen op het werkkterrein van RVO, dat wil zeggen de bestuursrechtelijke handhaving dierenwelzijn. Het gaat om de volgende drie onderwerpen, waar RVO bij de tot standkoming nauw betrokken is geweest.

- Bestuursrechtelijke handhaving deelname van dieren tot evenementen;
- Bestuursrechtelijke handhaving sluiting bedrijfsmatige inrichtingen;
- Bestuursrechtelijke handhaving educatieve maatregel.

Kernpunten

De educatieve maatregel en de sluiting zijn nieuwe maatregelen in de Wet dieren. Het verbod op deelname van dieren aan evenementen wordt aangescherpt.

Toelichting

De uitkomst van de UHT met aanbevelingen om de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid te vergroten, is in de vorm van drie bijlagen toegevoegd.

Bijlage 1 handhaving deelname van dieren tot evenementen

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Afdeling Vergunningen &
Handhaving

Artikel 2.15 en 2.16

De Wet dieren wordt als volgt gewijzigd:

In de artikelen 2.15, vijfde en zesde lid, en 2.16, derde en vierde lid, wordt na "een bij artikel 2.8 verboden" telkens ingevoegd "of bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen".

De wetwijziging beoogt een aanscherping/uitbreiding van het verbod om met dieren deel te nemen aan en dieren toe te laten tot tentoonstellingen, keuringen en wedstrijden, indien bij die dieren een bij artikel 2.8 verboden lichamelijke ingreep is verricht. Dit verbod wordt namelijk uitgebreid naar dieren waarbij een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen lichamelijke ingreep is verricht. Door deze aanscherping van de betreffende vier artikelliden worden deze verboden in potentie beter handhaafbaar. Afhankelijk van de nadere invulling van de bedoelde AMvB, kan de uitkomst namelijk zijn dat een dier waarbij een aangewezen lichamelijke ingreep is verricht, ongeacht het tijdstip, de locatie of de reden van die ingreep, hoe dan ook niet meer is toegestaan op tentoonstellingen, keuringen en wedstrijden. Voor handhavende instanties vereenvoudigt dat de bewijslast dat in voorkomend geval een verbod is overtreden. De enkele vaststelling dat bij het dier in kwestie een aangewezen ingreep is verricht, volstaat dan immers.

Datum
2 september 2020

Aanbeveling

De aanbeveling is om bij het aanwijzen van de ingrepen de twee onderscheiden typen ingrepen goed op elkaar aan te laten sluiten, zodat er geen inconsequenties of onduidelijkheden ontstaan. Er ontstaan door de invoering van deze wetwijziging namelijk twee regimes van ingrepen, te weten de verboden ingrepen (artikel 2.8 Wet dieren) én de ingrepen aangewezen bij of krachtens de in deze wetwijziging bedoelde AMvB. Die laatste categorie ingrepen is irrelevant voor het koop-/verkoopverbod van artikel 2.7, derde lid. De bij artikel 2.8 verboden lichamelijke ingrepen kunnen dezelfde zijn als de ingrepen die krachtens de gewijzigde artikelen 2.15, vijfde en zesde lid, en 2.16, derde en vierde lid worden aangewezen, maar het is zeer waarschijnlijk dat deze ingrepen in ieder geval ten dele verschillen.

Artikel 8.6, eerste lid

De Wet dieren wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 8.6, eerste lid, onderdeel a, onder 1° wordt na "2.10, tweede, derde en vierde lid," ingevoegd "2.15, vijfde en zesde lid, 2.16, eerste", derde en vierde lid," en wordt na "5.10," ingevoegd "5.10a,".

In artikel 8.6, eerste lid, wordt artikel 2.15 vijfde en zesde lid en artikel 2.16, eerste, derde en vierde lid, toegevoegd, waardoor het mogelijk wordt bij een overtreding van die bepalingen een bestuurlijke boete op te leggen aan deelnemers en organisatoren van tentoonstellingen, keuringen en wedstrijden. In de handhaving was het al mogelijk om een herstelsanctie op te leggen, maar dat is niet in alle situaties effectief. De handhavende instanties weten regelmatig niet (ruim) van tevoren wanneer en waar een tentoonstelling, wedstrijd of keuring plaatsvindt, en nog minder wie de deelnemers daaraan zijn. Het tijdens een dergelijk evenement opleggen van herstelsancties levert soms praktische en juridische moeilijkheden op. Het na afloop van het evenement kunnen opleggen van bestuurlijke boetes is dan een waardevolle aanvulling op het instrumentarium.

Bijlage 2 handhaving sluiting bedrijfsmatige inrichtingen

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Afdeling Vergunningen &
Handhaving

Artikel 5.12

De Wet dieren wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 5.12, eerste lid, wordt "de gezondheid van mens of dier" vervangen door "de gezondheid van mens of dier, of het welzijn van dieren"

Door toevoeging van het welzijn van dieren aan artikel 5.12, kan, ook indien het welzijn van dieren in het geding is, een gehele of gedeeltelijke sluiting van bedrijven, inrichtingen of locaties plaatsvinden. Deze maatregel kan in uiterste en ernstige welzijnssituaties van dieren van toegevoegde waarde zijn om dierenwelzijn te borgen. Het werkterrein waar dit artikel voor RVO op van toepassing is, betreft bedrijven, inrichtingen en locaties met gezelschapsdieren. De definities bedrijven, inrichtingen en locaties zijn echter niet nader uitgewerkt, waardoor de interpretatie breed kan zijn. Voor de uitvoerbaarheid is het van belang om te weten hoe ver deze interpretatie gaat.

Datum
2 september 2020

Aanbeveling

De aanbeveling is om in de memorie van toelichting (MvT) voorbeelden op te nemen voor welke bedrijven, inrichtingen en locaties deze (gedeeltelijke) sluiting van toepassing is.

Memorie van toelichting

blz. 21: "Gevolgen voor de Rijksdienst voor Ondernemen Nederland"

Voor wat betreft de "Gevolgen voor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland" staat niet genoemd dat RVO namens de Minister van LNV de mogelijkheid krijgt een gehele of gedeeltelijke sluiting van bedrijven, inrichtingen of locaties op te leggen. Deze aanpassing in de regelgeving betekent voor RVO een beperkte toename in de handhavingslasten.

Aanbeveling

De aanbeveling is om de maatregel m.b.t. gehele of gedeeltelijke sluiting van bedrijven, inrichtingen of locaties én de toename in beperkte handhavingslasten toe te voegen aan de "Gevolgen voor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland" op blz. 21 van de MvT.

Bijlage 3 handhaving educatieve maatregel

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Afdeling Vergunningen &
Handhaving

Artikel 5.10a

*Na artikel 5.10 wordt een artikel ingevoegd, luidende:
Artikel 5.10a.*

- 1. Onze Minister kan maatregelen treffen met betrekking tot houders van dieren ter bevordering van de kennis van de houder wanneer die houder niet is voldaan aan het bepaalde bij of krachtens deze wet.*
- 2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, kunnen een verplichting inhouden tot het volgen van een cursus of training.*

In het nieuwe artikel 5.10a van de Wet dieren wordt bepaald dat maatregelen getroffen kunnen worden ter bevordering van de kennis van de houder ingeval niet is voldaan aan het bepaalde bij of krachtens de Wet dieren. In de MvT wordt onder andere het verbod op verwaarlozing, de huisvestings- en verzorgingsnormen, en de bepalingen met betrekking tot fokkerij en socialisatie als voorbeelden genoemd. In lid 2 staat dat de maatregelen kunnen inhouden (een verplichting tot) het volgen van een cursus of training. Dit impliceert dat er naast cursussen en trainingen nog meer maatregelen mogelijk zijn om invulling te geven aan de bevordering van kennis van de houder. Dit wordt echter verder niet duidelijk in het artikel of de MvT. Voor de uitvoerbaarheid is het van belang om te weten of er naast een cursus of training nog meer op te leggen maatregelen zijn én dat van tevoren wordt vastgesteld welke cursussen, trainingen en andere maatregelen passend zijn.

Aanbeveling

De aanbeveling is om in de MvT te vermelden dat in nadere regelgeving wordt vastgelegd welke cursussen, trainingen en andere maatregelen als passend worden aangemerkt. En dat duidelijk wordt of er naast een cursus of training nog meer maatregelen mogelijk zijn om de kennis van een houder te bevorderen en welke dit dan zijn.

Artikel 8.6

In artikel 8.6, eerste lid, onderdeel a, onder 1° wordt na "2.10, tweede, derde en vierde lid," ingevoegd "2.15, vijfde en zesde lid, 2.16, eerste, derde en vierde lid," en wordt na "5.10," ingevoegd "5.10a,".

Op grond van het gewijzigde artikel 8.6 is een overtreding nu ook een gedraging die in strijd is met het bepaalde bij of krachtens artikel 5.10a. Artikel 5.10a geeft aan dat de Minister de bevoegdheid heeft om een maatregel op te leggen ter bevordering van de kennis van de houder. Door toevoeging van lid 2 aan artikel 5.10a moet de houder bij het opleggen van deze maatregel deze ook uitvoeren. Bij niet naleving doordat een houder de opgelegde training of cursus niet volgt, kan RVO door deze toevoeging van artikel 5.10a aan artikel 8.6 een bestuurlijke boete opleggen.

Datum
2 september 2020